

Vi ser – og gjør noe med det

ÅRSMELDING 2019

Norske Kvinners
Sanitetsforening

Innhold

Organisasjonsleder	4
Landsstyrets årsberetning 2019	5
Sanitets-Norge rundt	12
Sanitetskvinnene som forskningsaktør.....	14
Sanitetskvinnene som ideell aktør	17
Antall medlemmer og foreninger.....	18
Økonomiske hovedlinjer	19
Aktivitetsregnskap	22
Balanse	24
Kontantstrømoppstilling	26
Noter til regnskapet 2019	27
Organisasjonens ledelse	37
Organisasjonens komiteer og legater	38
Om oss.....	39

Vi venter ikke og ser – vi gjør det

Kvinner muligheter og rettigheter er ikke vedtatt en gang for alle. Dessverre ser vi eksempler på det – nasjonalt og globalt.

8.mars mobiliserte kvinner i Norge igjen for å beholde loven om selvbestemt abort slik den ble vedtatt i 1978. Den 13. juni gjorde Stortinget en historisk innstramning i abortloven. Da kvinners rettigheter ble et politisk forhandlingskort, tapte kvinnene.

Noen seire ble det. Nå er det vedtatt at retusjerte ansikter i reklamen skal merkes. Før kommunevalget mobiliserte Sanitetskvinnene med kampanjen #krysskvinnerinn, for å sikre likestilling der beslutninger fattes. Kvinneandelen i kommune- og fylkesstyrene er nå på historiske 40% på landsgjennomsnittet. Det hjelper å si ifra.

2019 var året hvor kvinnehelse sto høyt på Sanitetskvinnenes agenda. Professor i samfunnsmedisin, Johanne Sundby, ble tildelt Sanitetskvinnens kvinnehelseforskningspris for sitt arbeid. Hun er en tydelig talsperson for kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter.

Kvinner har sykdommer og lidelser menn ikke har, eller med andre symptomer. Manglende forskning gjør at man ikke vet årsakene. Takket være salget av fastelavnsris og gaver fra lokalforeningene, er vi landets største enkeltaktør innen forskning på kvinners helse. Vi kan være stolte av at vi er en pådriver for likeverdige helsetjenester.

Sanitetskvinnene har alltid vært opptatt av god barselsomsorg. Gjennom flerkulturell doula (fødselspartner) følges minoritetskvinner gjennom svangerskap og fødsel, og får støtte og trygghet i en sårbar situasjon.

I prosjektet Mothehood bidrar frivillige til å gi trygghet rundt morsrollen i en fremmed kultur.

Mange voldsutsatte kvinner opplever å stå helt alene når de bryter ut av et voldelig forhold. Gjennom Ressursvenn får voldsutsatte en frivillig som støtter dem etter bruddet. Evaluering foretatt av Nova viser at kvinner med en mentor som støttespiller flytter i mindre grad tilbake til overgriper. Vi skal sikre at alle voldsutsatte kvinner får denne muligheten.

I Norge, et av verdens rikeste land, vokser 110 000 barn opp i familier med svak økonomi. Samarbeidet med Egmont Fonden har gitt 600 barn og unge de trenger for å kunne delta på lik linje med andre. Gjennom Min dag i dag har om lag 250 barn og unge fått en drømmedag – en pause fra en tung hverdag.

Sanitetskvinner sikrer trygg voksenkontakt og språkkopplæring når de er Lesevenner for skole- og barnehagebarn 50 steder i landet. I Sisterhood-gruppene får unge jenter styrket sin selvfølelse.

At mennesker blir eldre handler ikke bare om år i livet, men liv i de årene man får. Det er mange grunner til at eldre opplever ensomhet og isolasjon. I prosjektet «Kanskje kommer kongen» inviteres eldre på festmiddag.

N.K.S. ble stiftet som beredskapsorganisasjon. 300 foreninger er engasjert i omsorgsberedskapsarbeid i sine kommuner. Når alarmen går, står trygge Sanitetskvinner klare med hus, mat og omsorg.

Vi er også til for hverandre. 42 000 engasjerte, modige og nytenkende sanitetskvinner. Vi er sterke sammen. Som organisasjon er det viktig å ha arenaer der vi møtes. På regionale samlinger og fellessamlingen, høstes felles erfaringer. Vi ser hva vi får til når begeistring er drivkraften. På Kvinnehelsedagen i mars 2019, fylte 1000 kvinner Oslo Kongressenter. En dag i beste Sanitetskvinne-ånd.

Et aktivt år er lagt bak oss. På vegne av landsstyret overbringer jeg en hjertelig takk til medlemmer, tillitsvalgte og samarbeidspartnere. Sammen gjør vi Norge til et bedre land å leve i. Tusen takk!

Ellen-Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Landsstyrets årsberetning 2019

Det er sammen med andre at vi er best. Derfor er felles arenaer viktig for Sanitetskvinnene – de frivillige er organisasjonens viktigste ressurs.

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) ble stiftet 26. februar i 1896. En landsdekkende medlemsorganisasjon, som med sine 620 foreninger, er godt forankret i sine nærmiljøer.

N.K.S. har som formål å bidra til et trygt og inkluderende samfunn gjennom frivillig innsats innen helse- og sosialområdet, og med et særlig fokus på kvinners helse og livsvilkår.

Organisasjonen er livssyns- og politisk nøytral, og er åpen for alle.

N.K.S. er en betydelig ideell aktør innen ulike helse – og sosialinstitusjoner, som spenner seg fra barnehage for barn med ulike funksjonsnedsettelse til revmatismesykehus og veiledningscenter for pårørende. Disse eies av lokalforeninger og fylkesforeninger, og er egne juridiske subjekter.

Både lokalt, nasjonalt og globalt følger Sanitetskvinnenes aktiviteter og politisk påvirkningsarbeid røde tråder tilbake

til organisasjonens strategiske plan for 2018–2024, som har tittelen: «Modig, nytenkende og likestilt».

For å nå målene i strategien er tre hovedområder meislet ut: Å fremme kvinners helse- og livsvilkår, bidra til at barn og unge får en trygg oppvekst, og vi skal jobbe for trygge lokalsamfunn.

I 2019 hadde vi fokus på likeverdige helsetjenester for alle. Fortsatt vet vi for lite om sykdommer og lidelser som i hovedsak rammer kvinner, og som har andre symptomer enn menns. Med egne midler, og gjennom Stiftelsen Dam (tidligere ExtraStiftelsen) kan vi prioritere forskning på kvinners helse med vår egen strategi «Fra vugge til grav», som følger kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Vi har lenge jobbet for at det må lages en ny utredning om kvinners helse. For første gang på over 20 år skal det nå komme en slik utredning, har regjeringen lovet.

Forsker Eirin Mo Danielsen fra Velferdsforskningsinstituttet Nova, presenterer her evalueringen som viser at det å ha en Ressursvenn bidrar til at voldutsatte kvinner ikke flytter tilbake til voldsutøver.

Vold mot kvinner

For mange kvinner er hjemmet det farligste stedet de kan oppholde seg. Det er kvinner som topper statistikken når det gjelder den alvorligste volden og den seksualiserte volden. Hvert fjerde drap i Norge begås mot kvinner, og gjerningsmannen er partner eller ekspartner. Derfor jobber Sanitetskvinnene for nulltoleranse for vold mot kvinner langs flere akser.

Ressursvenn

I vår mentorordning for voldsutsatte kvinner har over 135 frivillige fått opplæring i å bli frivillige ressursvenner siden oppstarten i 2016, 42 av disse ble kurset i 2019. Over 100 voldsutsatte kvinner har fått en frivillig mentor i ett år, hvorav 41 var i 2019. Ressursvenn har startet opp i fire nye foreninger – Narvik, Mandal, Kristiansand og Lørenskog. Forskningsinstituttet NOVA evaluerte Ressursvenn i 2019. Konklusjonen var at de aller fleste voldsutsatte har opplevd å få god støtte og hjelp gjennom å delta i tiltaket og at prosjektet fyller et hull i arbeidet med å følge opp de voldsutsatte. En av de utsatte uttalte: «Det er faktisk en veldig god ting å lære å leve igjen, eller som å føle seg normal. Hver gang jeg er med henne, så føler jeg meg bare som jeg gjorde da jeg var med vennene mine hjemme»¹.

Ressursvenn fikk i 2019 midler fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Midlene ble blant annet brukt på å oversette brosjyrer til målgruppen på syv ulike språk.

Ja betyr ja

De fleste voldtekter skjer på fest, og de skjer mellom unge mennesker i alderen fra 25 år og nedover, og sammen med venner eller bekjente. Ja betyr ja er en kampanje rettet mot ungdom for å skape bevissthet rundt egne og andres grenser.

Sanitetskvinner har – for 5. år på rad – vært rundt på skoler i sine lokalmiljø med Ja betyr ja-kampanjen. I Drammen, for eksempel, samlet den lokale sanitetsforeningen 1000 russ fra byens skoler til et heldagsarrangement om kropp og grensesetting. Våren 2019 fikk N.K.S. og Juridisk Rådgivning for Kvinner (Jurk) eksterne midler til å holde voldtektsforedrag på videregående skoler over hele landet. Annie Prestegård, avdelingsleder ved Bryne videregående skole, likte foredraget godt:

–Det beste var helheten. Fin variasjon mellom foredrag, dialog med elevene, bilder og filmsnutter, var tilbakemelding fra skolen.

Voldskonferansen 25/11

Tema for den årlige voldskonferansen i regi av Rød knapp-alliansen, var kjærestevold. Målgruppen for kveldsarrangementet var både ungdom og foreldre. Gjennom året var det utdeling av røde knapper, både lokalt og sentralt. Den røde

knappen bæres for å vise at vi bryter tausheten, og viser solidaritet med kvinner som lever med vold. Knappens fire huller symboliserer områder som der vi ønsker det settes inn ressurser: rettigheter, hjelpetilbud, forebygging og forskning.

¹ Danielsen, E.M. (2019). Evaluering av Ressursvenn. Et frivillig hjelpetilak for voldsutsatte personer i reetableringsfasen. NOVA-Rapport 10/19

Lørenskog sanitetsforening er en av flere som har arrangert kvinnehel-sedag for minoritetskvinner med fokus på livmorhals kreft, koblet opp til Kreftforeningen sin #sjekkdeg-kampanje.

Med midler fra Tryg ble det rytmer og dans når Sauda sanitetsforening hadde workshop.

Mangfold og inkludering

At man kommer til et nytt land og ikke kan språket, betyr ikke at en minoritetskvinne ikke har egne ressurser. Språk er nøkkelen til å delta, både i arbeidslivet og være en aktiv samfunnsborger. For å kunne ivareta egen helse trenger man informasjon. Flere foreninger har arrangert helsedager for minoritetskvinner med fokus på livmorhalskreft. Hos Sanitetskvinnene er også minoritetskvinner aktive frivillige. Noen startet som deltakere på Språkvenn, og har i senere tid stilt til valg i lokalforeningens styre.

Språkvenn

I 2019 fikk vi en rekordtildeling av penger fra IMDi til vårt inkluderingsarbeid, og 15 foreninger fikk innvilget midler til lokale aktiviteter. Innvandringsfeltet er i stadig endring. Der noen foreninger har avviklet sin Språkvenn-aktivitet dette året, har ti nye foreninger sluttet seg til Språkvenn-familien – det er vi veldig glad for!

Det hjelper ikke å gå på norsk-kurs hvis du ikke får praktisert det du lærer. Språk læres best gjennom et sosialt fellesskap.

Aktiviteter for mor og barn på asylmottak

I 2019 mottok vi midler fra IMDi og Utlendingsdirektoratet (UDI) til minnerike aktiviteter for familier på asylmottak. Åtte foreninger arrangerte aktiviteter for mer enn 150 kvinner og over 300 barn. Sykurs, pepperkakebaking, kino- og teaterbesøk, nyttårsfest, byturer med god mat og binding av fastelavnsris er noen eksempler på aktivitetene. Foreninger som har arrangert aktiviteter er Larvik, Ulsteinvik, Trondhjem, Frol, Steinkjer, Drevsjø, Spydeberg, Bagn og Reinli.

Motherhood

I løpet av 2019 har foreningene Drammen, Kristiansand og Sør-Odal deltatt i pilotprosjektet «Motherhood – mor i nytt land» (finansiert av Stiftelsen Dam og IMDi) og testet ulike metodikker for hvordan Sanitetskvinnene kan drive temabasert foreldreveiledning og refleksjonsprogram for innvandrerkvinner i grupper. Målet er at kvinnene skal bli trygge på hvordan det er å være mor i Norge.

Helsedager for minoritetskvinner

I 2019 inngikk Sanitetskvinnene et formelt samarbeid med Kreftforeningen om #sjekkdeg-kampanjen som minner kvinner om å ta celleprøve av livmorhalsen for å forebygge utviklingen av livmorhalskreft. Lørenskog, Orkdal, Drammen, Larvik, Harstad og Mosjøen sanitetsforening arrangerte helsedager for innvandrerkvinner om livmorhalskreft, og over 100 kvinner fikk gratis celleprøve.

Flerkulturell doula

I 2018 og 2019 har Sanitetskvinnene samarbeidet med Oslo universitetssykehus (OUS) om pilotprosjektet «Flerkulturell doula til sårbare kvinner», støttet av Stiftelsen Dam. Doula betyr kvinne som tjener. En flerkulturell doula er en kvinne med minoritetsbakgrunn som gir emosjonell og praktisk støtte til sårbare innvandrerkvinner gjennom svangerskap, under fødsel og i barseltiden. I løpet av prosjektperioden har 100 kvinner fått støtte fra en flerkulturell doula. OUS har også fått midler til å implementere ordningen ved Drammen sykehus og St. Olavs hospital i Trondheim. Deltakere fra våre Språkvenn-grupper i disse byene er rekruttert som flerkulturelle doulaer. Noe som bekrefter viktigheten av lokal-

Det går livlig for seg når jentene møtes i Sisterhood-gruppa til Østensjø sanitetsforening.

Gode vaner bør etableres tidlig. I prosjektet Dig In lærer unge å lage smart mat – sunt, godt og rimelig.

foreningenes tilbud om språktrening for innvandrerkvinner. I desember 2019 fikk vi tildelt midler fra Stiftelsen Dam for å utvide tilbudet om flerkulturell doula til Bergen, Stavanger og Kristinasand. Det jobbes også for å sikre en bærekraftig finansiering.

Barn og unge

En god barndom er en viktig start på et godt voksenliv. Sanitetskvinnene har som mål at alle barn og unge skal vokse opp med gode opplevelser, føle tilhørighet til fellesskapet og ikke minst så skal alle få delta på aktiviteter på lik linje med andre. Det er mange tilbud som sikrer barn og unge bedre fysisk og psykisk helse. Riktig ernæring gjennom servering av sunne skolemåltider, er bare en av en rekke aktiviteter.

Sanitetskvinnene har flere viktige aktiviteter som er med på å gi barn og unge håp, styrke og mot

Sisterhood

Forskning viser at det å jobbe kjønns spesifikt gjennom jentegrupper har positiv effekt på unge jenter selvfølelse og livskvalitet. Syv foreninger har implementert Sisterhood i samarbeid med Sisterhood Norge. Det holdes tema- og aktivitetsskvelder der man eksempelvis snakker om vennskap, forelskelse, sosiale medier og grensesetting. I 2019 ble det arrangert to gruppelederkurs.

Lesevenn

Alle husker vi hvor stas det var å bli lest høyst for da vi var barn. Over 50 foreninger gir barn denne opplevelsen i aktiviteten Lesevenn, som skjer på SFO, i barnehagen, skolen eller på biblioteket.

Høytlesing vil gi barn mulighet til bedre språkforståelse, stimulering av fantasien samt gi minoritetsbarn muligheten til økt kulturforståelse og språktrening.

Egmont-fonden (En håndsrekning)

Mange barn som vokser opp i familier med svak økonomi, risikerer å havne utenfor det sosiale fellesskapet. Gjennom «En håndsrekning» har Sanitetskvinnene, siden 2014, hatt mulighet til å gi økonomisk støtte til aktiviteter som er knyttet opp til fritid, skole og læring. I 2019 fikk 600 barn støtte.

Min dag i dag

Barn som opplever at livet er vanskelig, kan få en helt egen dag som gir barnet følelsen av å bli sett og gir et lysglimt i hverdagen. En slik dag kan være å møte en kjendis, feire bursdag eller ta familien til en opplevelsespark. Alle ønsker er kvalitetssikret av fagfolk. Om lag 150 barn fra 3 til 18 år fikk i 2019 en slik dag. Siden 2008 har over 2000 barn fått en drømmedag.

Maten smaker best i godt lag, og derfor inviterer lokale sanitetsforeninger eldre på middag under tittelen: «Kanskje kommer Kongen». Her var det invitert til middag på N.K.S. Grefsenlia.

300 foreninger har avgitt medlemmer til omsorgsberedskapsgruppene som står klare over hele landet når alarmen går i lokalsamfunnet. F.v: Siri E. Evensen, Ida Reffhaug Andersen og Janne Blaser er aktive i Larvik sanitetsforening.

Dig In – smart mat for ungdom

Vaner etableres tidlig i livet, og dette gjelder også kostholdet vårt. 17 lokalforeninger har bidratt til å gi ungdom mellom 15–23 år, som bor alene, ferdigheter i matlaging og smarte tips om kosthold, økonomi og helse som gir sunne vaner gjennom Dig In.

Trygg og god alderdom

Økt levealder gjør at vi får flere eldre. Siden det er ønskelig at eldre bor hjemme så lenge som mulig, legges tiltakene i helse- og omsorgstjenestene opp til dette. Å bli gammel handler ikke bare om levde år, men også om å legge liv til årene. Sanitetskvinnene har aktiviteter som gir økt livsglede, og en bedre fysisk og psykisk helse.

Kløvertur

Frisk luft, fysisk aktivitet og natur er tre ting som gjør godt for kropp og sjel. Hele 192 lokalforeninger gikk Kløvertur det siste året, uansett vær. Kløverturene gir muligheter for samvær for eldre og yngre, forebygger sykdom og skader gjennom fysisk aktivitet, og i tillegg en mulighet til å invitere med seg en venninne eller nabo på tur. Etter endt aktivitet samles de fleste til en hyggelig stund med kaffe og lunsj ute i naturen på dager med godt vær. Regn og snøstorm hindrer heller ikke at det gjennomføres Kløverturer.

«Kanskje kommer Kongen?» – måltider for eldre

Rundt om i hele landet har 23 lokalforeninger bidratt til at over 1560 hjemmeboende eldre har fått et hyggelig måltid

sammen. Måltidene har fungert som en sosial møteplass for enslige eldre hvor fellesskapet og det sosiale rundt et måltid har vært i fokus. Før jul ble det arrangert en julemiddag for eldre og spesielt inviterte gjester på N.K.S. Grefsenlia som var svært vellykket. Toralv Maurstad og Eva Lunde med musiker sto for kveldens kulturelle innslag.

Vår søsterorganisasjon i Etiopia

Sanitetskvinnene har lange tradisjoner for å bidra til å styrke kvinners helse og livsvilkår globalt.

I 2019 inngikk N.K.S. en ny, fireårig avtale med NORAD om statlige bistandsmidler til vår søsterorganisasjon i Etiopia, Women's Health Association of Ethiopia (WHAE). WHAE vil få ca. tre millioner kr i året, noe som er en dobling av midlene fra forrige rammeavtale. Hovedfokus de neste fire årene blir på etiopiske kvinners seksuelle og reproduktive helse, samt inntektsbringende arbeid. I september besøkte Norges ambassadør til Etiopia, Merete Lundemo, en av WHAEs lokalforeninger vest i Etiopia. Møtet med WHAE gjorde inntrykk på ambassadøren. I 2019 var det totalt 16 fadderavtaler mellom norske og etiopiske foreninger, som genererte over en halv million kroner til WHAE. Fadderpengene dekker blant annet utgifter til medisinsk behandling for syke WHAE-medlemmer. På tampen av året kom daglig leder Hiwot Teffera og grunnleggeren av WHAE, Birikit Terefe, på besøk til Norge. Besøket ble toppet med tilstedeværelse under utdelingen av Nobels fredspris til Etiopias statsminister.

Beredskapsminister Ingvil Smines Tybring-Gjedde viste stor interesse for Sanitetskvinnenes arbeid da hun var en av flere foredragsholdere på Fellessamlingen på Fornebu.

Arendalsuka er en viktig politisk arena for å få oppmerksomhet rundt sitt budskap. Her er prosjektleder førstehjelp Pernille Næss sammen med helseminister Bent Høie. Han vet at Sanitetskvinnene har ansvaret for de eldre i den nasjonale dugnaden Sammen redder vi liv.

Trygge lokalsamfunn

Sanitetskvinnene ble stiftet som en beredkapsorganisasjon. Om lag 3000 frivillige over hele landet, fordelt på rundt 135 grupper kan stille med mat, hus og omsorg når alarmen går i deres nærmiljø. Jevnlige øvelser gjør at gruppene drilles på hva de skal gjøre når alarmen går.

I løpet av året er det etablert 11 nye grupper.

Kommunereformen har ført til at flere grupper er sammen-slått. Det arbeides kontinuerlig med å inngå nye beredskapsavtaler med de nye kommunene.

Viking Sky

Beredkapsgruppa i Molde opplevde krisen på nært hold da cruiseskipet nesten forliste utenfor Hustadvika og deretter kom til Molde Havn. De fikk i oppdrag å bistå redningsmannskapene, da skipet skulle evakueres.

Egenberedskap

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB) inviterte til den første egenberedskapskampanjen i 2019. Den handler om at vi alle må være mer forberedt på å greie oss selv når krisen rammer. Vi bør ha mat, drikke, medisiner og utstyr for minst tre dager. Flere omsorgsberedkapsgrupper har vært aktive med stand og arrangement, blant annet Grimstad, Sola, Øyer, Larvik, Oslo og Målselv.

Fylkene, politiet og fylkesmannen

Sanitetskvinnene har fylkesberedskapskontakter i alle fylker som bistår lokalforeninger som er opptatt av beredskap. Vi ønsker at N.K.S. sine fylkesberedskapskontakter skal ha plass i flere fylkesberedskapsråd, i dag har vi plass i Viken, samt Vestfold og Telemark. For å gjøre Sanitetskvinnenes

beredskapsinnsats bedre kjent begynte vi i 2019 med fylkesvise møter med fylkesberedskapssjef og politidistriktene.

Trygg sammen

Stiftelsen DAM har gitt midler til et prosjekt der målet er å gi tilpasset informasjon til innbyggere i Norge med begrenset norskkunnskap. Informasjonen skal gis på områder der det er stor skade- og ulykkesrisiko. Temaene som er valgt i første omgang er brannsikkerhet, trafiksikkerhet og førstehjelp.

Trygg sammen skal være en enkel og fleksibel opplæringspakke som kan tas i bruk i sanitetsforeninger og av andre. Trondhjem og Larvik sanitetsforening har bidratt i arbeidet som vil bli lansert i 2020.

Sammen redder vi liv

Vi er stolte over å være med i den nasjonale dugnaden. Vårt delprosjekt har som mål å lære eldre å gjenkjenne symptomer på hjerneslag, hjerteinfarkt og hjertestans. Noe av det viktigste er å senke terskelen for å ringe 113. Nærmere 100 førstehjelpsressurser er nå opplært. Førstehjelpsressursene skal være tilgjengelig for lokalforeninger, og kunne stille på møter og arrangement der eldre og førstehjelp er temaet. Ikke vent og se – ring 113 var også temaet under Sanitetens uke.

En samfunnsaktør for alle kvinner

Vårt politiske arbeid lokalt, nasjonalt og globalt skal bidra til å sette dagsorden og holde søkelyset på viktige likestillingspolitiske saker for å bidra til et bedre liv for alle,

I 2019 prioriterte vi vold mot kvinner, likeverdige helsetjenester, minoritetskvinnehelse, migrasjonshelse og forskning på kvinnehelse.

N.K.S. deltar i den nasjonale dugnaden for å redde liv. Det handler om å kjenne igjen tegn på alvorlig sykdom. Her er det Eldri Føreid i Roresand sanitetsforening som har gatestunt og formidler livsviktig kunnskap om førstehjelp og ikke nøle med å ringe 113.

Vi fikk gjennomslag for at retusjerte ansikter i reklamen skal merkes. En sak Sanitetskvinnen har jobbet for med ulike midler, lokalt og nasjonalt.

Vi har arrangert flere større politiske debatter, blant annet en debatt om kvinners sykefravær i forbindelse med 8. mars.

Arendalsuka

N.K.S. arrangerte i 2019 debatt i egen regi om netthets, hat og trusler. I tillegg arrangerte vi debatt om minoritetskvinner tilgang til likeverdige helsetjenester i samarbeid med Kreftforeningen. Debattene tok opp de dyptliggende og strukturelle årsaker knyttet til temaene.

Standen vår ble bemannet med frivillige fra lokalforeningene, med fokus på førstehjelpsdugnaden.

Pornokonferanse

I oktober arrangerte vi en halvdagskonferanse om porno og dens påvirkning på barn og unge, sammen med Redd Barna

og Likestillings og-diskrimineringsombudet. Vi stilte spørsmål om hva barn og unge faktisk møter når de vil se på og lære seg om sex? Hvordan påvirkes ungdom av det de ser? Hvordan ser pornografien ut på internett i dag? Fokus på tematikken videreføres i 2020.

Kvinnehelse

N.K.S. har gjennom sitt politiske påvirkningsarbeid fått flere gjennomslag. Både med regjeringspartienes seks løfter om bedre kvinnehelse som de lanserte 8.mars 2019, og senest med nyheten om at en ny NOU om kvinnehelse skal utarbeides. Det er over 20 år siden sist en NOU om kvinnehelse ble lansert. Kvinnehelseforskning har også fått sitt første punkt i statsbudsjettet. Dette har N.K.S. jobbet for lenge, og vi vil fortsette å jobbe for at politikerne og samfunnet tar halve befolkningens helse på alvor.

Lokalvalget

I forbindelse med lokalvalget 2019 ble det laget en politisk veileder til lokalforeningene, og kampanjen i sosiale medier som het #krysskvinnerinn ga resultater. For første gang er nå andelen kvinner i norske kommunestyre på over 40 prosent i landsgjennomsnitt.

Nasjonalt er det sendt inn innspill til relevante komiteer i forbindelse med statsbudsjettet.

Den internasjonale rollen gjøres gjennom styrking av vårt samarbeid med vår søsterorganisasjon i Etiopia og deltakelse på FNs kvinnekommisjon, CSW, der temaet på vårt eget arrangement var helsetjenester for minoritetskvinner og frivillighetens rolle.

Status basisaktiviteter:

• Kløvertur – lavterskeltilbud for eldre	192 foreninger
• Språkvenn – språktrening for minoritetskvinner	65 foreninger
• Lesevenn – høytlesing for barn	50 foreninger
• Dig In – Smart mat for ungdom	17 foreninger
• Ressursvenn – frivillig innsats overfor voldsutsatte kvinner	135 frivillige har fått opplæring
• Sisterhood – nettverksgrupper for unge jenter	7 foreninger
• Omsorgsberedskapsgrupper – en ressurs for trygge lokalsamfunn	135 grupper

Sanitets-Norge rundt

Sammen arrangerte Bergen sanitetsforening og Bergen Kvinnesaksforeningen kvinnehelsekonferanse med tittelen fra Vugge til grav.

Sanitetskvinner har lange tradisjoner for å være opptatt av at barn får kunnskap om sunn mat. Her er har Sandstad sanitetsforening laget en egen vri med påskefrokost på Strand skole.

Anne Marie Jensen i Holmsnes og Sandnes sanitetsforening er Lyttevenn, slik at barn som trenger det kan snakke med trygge voksne som er gode lyttere.

Elevene i 2 klasse på Bryne videregående skole synes de lærte mye nytt da sanitetsforeningene Lyefjell, Bryne og Time arrangerte «God nok lunsj» for elevene med foredrag som skal styrke de unge til å takle stress. Dette er et pilotprosjekt som er støttet av midler fra Stiftelsen Dam. Fv: Simen Johansen, Ingrid Salte, Hanne Haukland og Ezher Ekber.

Alle aktiviteter i en forening trenger ikke å gå stille for seg. Å spille trommer er fin felles sosial aktivitet. Hvis mange nok vil så kan man starte eget trommekorps, slik Fjorden sanitetsforening har gjort.

Det er viktig å være trygg på Kløvertur, så Tåsen og Nordberg sanitetsforening har hatt opplæring i førstehjelp. Fv: Eivor Prøis Rusten, Grete Mæland og Mona Struksnæs.

Å inkludere betyr bare at alle skal få være med. De flotteste vinterkranser ble tryllet frem når Ulsteinvik inviterte alle kvinnene til kransbinding.

Sanitetskvinnene som forskningsaktør

Bergen sanitetsforening har gitt 2,5 millioner kroner til Norske Kvinners Sanitetsforenings forsknings- og utviklingsfond. Midlene skal gå til et treårig forskningsløp øremerket kvinnehelse og gjennomføres av et forskningsmiljø i Bergensområdet. Leder Helén Botnevik og Turid Berg Titlestad fra Bergen sanitetsforening

Det første FoU-fondet ble etablert i 1916. N.K.S. har siden da arbeidet aktivt for å tette kunnskapshull på kvinners helse og livsvilkår, og vi etterspør eller framskaffer kjønns-perspektiv. N.K.S. støtter forskning på sykdom som bare rammer kvinner, oftest rammer kvinner og gir andre symptomer enn hos menn. N.K.S. er en ledende forskningsaktør på kvinnehelse, og er den fremste enkeltbidragsyter i Norge. Årlig forvalter organisasjonen 20–25 millioner kroner som kommer fra organisasjonen selv og fra Stiftelsen Dam. Ny forskningsstrategi «Kvinnehelse fra vugge til grav» ble vedtatt av Landsstyret sommeren 2019 og er førende frem til 2024 ved utlysning og tildeling av midler.

Expertpanelet 2019:

- Professor dr.med. **Berit Schei**, NTNU/St. Olavs Hospital (kvinnehelse, vold og gynekologi),
- professor i farmasi **Natasa Skalko-Basnet**, Institutt for farmasi, UiT (farmasi, basalmedisin, nanoteknologi og nanomedisin),
- professor **Jorunn Sundgot-Borgen**, Norges Idrettshøgskole (fysisk aktivitet, spiseforstyrrelser, kroppspress og helse),
- professor dr.med. **Anne Spurkeland**, Institutt for medisinske basalfag, UiO (molekylær immunologi, grunnforskning, basalmedisin, autoimmune sykdommer),
- professor i farmasi **Hedvig M. Nordeng**, farmasøytisk institutt, UiO, (Legemiddelbruk og-sikkerhet blant gravide, ammende og små barn, kvinnehelse),
- reumatolog og gjesteforsker **Ivana Hollan**, Revmatismesykehuset, Lillehammer, Harvard medical School/Brigham and Women's Hospital, Boston, USA (revmatologi, hjerte-kar),
- professor i jordmorfag **Mirjam Lukasse**, Oslo Met (føde/barsel, kvinnehelse)
- professor **Åshild Slettebø**, Universitetet i Agder (etikk, sykepleie og helsevitenskap).
- Fvh dekan, Ph.d i sykepleievitenskap **Inger Margrethe Holter** (sykepleie, etikk, brukerfokus),
- professor dr.med. **Øyvind Molberg**, avdeling for revmatologi, OUS, Institutt for klinisk medisin (revmatologi).
- Professor i pediatri **Marite Rygg**, NTNU (pediatri, klinisk barnerevmatologi og epidemiologiske, kliniske og eksperimentelle studier på kronisk uspesifikk smerte hos ungdom),
- professor i allmenntilleggsmedisin **Signe Flottorp**, Folkehelseinstituttet, (ME, allmenn –og samfunnsmedisin, medisin),
- Ph.d, lege **Kaare Gautvik**, fra Osteoporoseforeningen.
- Professor i helsefag **Anne-Marit Mengshoel**, Oslo Met (Tilfriskning/bedring og sykdomshåndtering, Fungering, tretthet og smerte),
- Professor i ernæring **Nina Øverby**, UiA (hvordan mat og ernæring er relatert til helse i barneår, godt kosthold og folkehelse)

Tildeling for 2019:

Kvinnehelse

Økt fysisk aktivitet og sunnere livstil hos innvandrerkvinner.
Seniorforskerløp tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 3.136.672, Ahmed Madar, Folkehelseinstituttet og NTNU, år 1.

Ny effektiv behandling for pasienter med bulimi og overspisingslidelse («Fysisk aktivitet og kostholdsterapi», FAKT)
– implementering i lokale og regionale helsetilbud. Post.doc stipend tildelt i tre år. Total bevilgning kr 2.325 755. Therese Fostervold Mathisen, Norges Idrettshøgskole. År 1.

Analyse av B-celler ved multippel sklerose.
År 3 av 3. kr 680 000 Stipendiat. Justyna Polack, MSc i biokjemi, Hovedveileder Andreas Lossius, lege, post.doc. Avd. for immunologi og transfusjonsmedisin, UiO.

Postpartum exercise and diastasis recti abdominis – mammapage et problem etter fødsel?
År 2 av 3 kr 680 000. Stipendiat: Sandra Lødeng Gluppe, MSc in fysioterapi, Hovedveileder Kari Bø, professor, Norges Idrettshøgskole.

Kreftfondet

Hvor farlig er SLE sett fra et kvinneperspektiv?
Dr. gradsstipend tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 2.040 000. Stipendiat Hilde Haukeland, Revmatologisk avd. Oslo Universitetssykehus. Hovedveileder Karoline Lerang, post.doc, revmatolog, Revmatologisk avd. Oslo Universitetssykehus. År 1.

Færre seneffekter ved bedre brystkirurgi.
Dr. gradsstipend tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 2.040 000. Stipendiat Helle Kristine Skjerven, Vestre Viken Helseforetak, Hovedveileder: Kristine Sahlberg, forskningssjef, Vestre Viken Helseforetak. År 1

Utvikling av nye strategier for immunterapi av metastatisk brystkreft.
Dr. grad stipend kr 680 000 tildelt årlig i tre år, år 3 av 3. Stipendiat Camilla Wolowczyk, MSc i molekylær medisin. Hovedveileder Geir Bjørkøy, professor, dr.scient., Fakultetet for teknologi, Senter for fremragende forskning, CEMIR, Institutt for kreftforskning og molekylærmedisin, Det medisinske fakultet, NTNU

Revmatismefondet

The HAMLET trial – to inject or not inject?
Post.doc stipend tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 2.325 755. Anna-Birgitte Aga, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus. År 1.

Utpøving av ny behandling systemisk sklerose.
Dr. gradsstipend kr 680 000, år 3 av 3. Stipendiat Håvard Fretheim, cand.med. Hovedveileder Anna-Maria Hoffmann Vold, post.doc Avdeling for revmatologi, OUS, Rikshospitalet.

Effects of anti-rheumatic treatment on pathways involved in pathogenesis of inflammatory rheumatic diseases and their cardiovascular manifestations.
Dr. gradsstipend kr 680 000 år 2 av 3. Stipendiat: Huynh Phoung Thao Nguyen, Lege i spesialisering Sykehuset Innlandet HF, divisjon Lillehammer, Hovedveileder: Ivana Hollan, lege/ forskningsmentor Revmatismesykehuset, Lillehammer / Harvard medical School/Brigham and Women's Hospital, Boston, USA

Fond for psykisk helse

Sunn kroppsopplevelse
Dr, gradsstipend kr 680 000 år 3 av 3. Stipendiat: Christine Sundgot-Borgen, Ph.d stipendiat, Norges Idrettshøgskole, Hovedveileder: Solfrid Bratland Sanda, professor, Høgskolen i Telemark.

Reproduktiv helse blant papirløse immigranter.
Post.doc stipend år 2 av 3. Stipendiat Nanna Voldner: Ph.d og jordmor. Hovedveileder: Siri Vangen, professor, Nasjonal Kompetansetjeneste for kvinnehelse, Oslo Universitetssykehus, Rikshospitalet

Longstanding eating disorders and personality disorders, mediators for 14-years long term outcome.
År 3 av 3. Stipendiat Hanna Punsvik Eilersen, psykolog. Hovedveileder Kari Anne Vrabel, post.doc, Modum Bad.

Disputaser 2019

Fjerning av friske organer for å forebygge arvelig kreft
Cand.med. Nora Johansen ved Institutt for klinisk medisin, UiO forsvarte sin avhandling for graden ph.d: Late effects in women after risk-reducing salpingo-oophorectomy to prevent hereditary ovarian cancer: Cardiovascular risk, sexual functioning, and use of hormone replacement therapy.

Barns matmot.

Master i pedagogikk og kokk Sissel Helland ved Universitetet i Agder forsvarte sin avhandling for graden ph.d: Matmot i barnehagen. En studie av toåringers matneofobi og kosthold og hvordan dette kan endres.

Kvinner med hypotyreose i svangerskapet – hvordan påvirker mors sykdom og medisinbruk hennes svangerskap og barnets utvikling?

Master i biomatematikk Anna-Simone Josefine Frank ved Farmasøytisk institutt, UiO forsvarte sin avhandling for graden ph.d: Thyroid hormone replacement therapy during pregnancy – Quantifying medication patterns and associated outcomes in the offspring.

Adenomyose.

Cand.med. Tina Tellum ved Institutt for klinisk medisin, UiO forsvarte sin avhandling for graden Ph.d: "Adenomyosis. Diagnosis and steps towards a molecular analysis."

Kvinnehelseforskningspris 2019

Kvinnehelseforskningsprisen 2019 ble gitt til professor Johanne Sundby, utdannet lege fra 1979 og har doktorgrad i samfunnsmedisin fra 1994. Johanne Sundby er spesialist (1990) i klinisk medisin, fødselshjelp og kvinnesykdommer, og har stått i bresjen i kampen mot tabuer og dobbeltmoral i mange år.

I 25 år har hun jobbet systematisk og utrettelig med forskning på kvinners helse, med fokus på tabubelagte, underkjente og vanskelige felt innen kvinners reproduktive helse. Hennes fokus er spesielt abort, infertilitet, omskjæring, mødre helse og perinatal helse. Men også helse og rettigheter. Sundby har både et norsk og et u-lands perspektiv.

Hun har flere års erfaring fra Afrika med mødre helse og kvinners rettigheter, og har arbeidet i flere prosjekter i samarbeid med lokale forskere i Botswana, Mosambik, Malawi, Gambia og Tanzania. Hun har sittet i styret i WHO's program innen reproduksjon. Sundbys arbeid har vært banebrytende. Johanne Sundby har vært del av N.K.S. sitt ekspertpanel i flere år, og ble portrettert i Fredrikke i 2014 og 2019.

I 1999 var Johanne Sundby sekretær for NOU Kvinners helse og medvirkende i den faglige referansegruppen for rapporten «Hva vet vi om kvinners helse?» i regi av Kilden kjønnsforskning.no og N.K.S. i 2018. Hun er også medlem i referansegruppen for rapporten «Hva lærer studentene og kjønn og kvinnehelse», som er under arbeid.

Ny rapport under arbeid

Kjønn og kvinnehelse i helseprofesjonsutdanninger. En kartlegging av læringsmål om kjønn og kvinnehelse i utdanningene medisin, sykepleie, psykologi, vernepleie og fysioterapi. Lanseres i 2020.

Tildelinger og priser

Æresmerke:

Fredrikkeprisen:

Kvinnehelseforskningsprisen:

Dørsjøprisen for godt integreringsarbeid:

Årets forening:

Årets prosjekt:

Årets verver:

Sanitetskvinne Aud Haugsbø, Aalesund sanitetsforening

Else Kåss Furuseth, for sin åpenhet om psykisk helse

Professor i samfunnsmedisin, Johanne Sundby

Ørland sanitetslag

Egersund sanitetsforening

Larvik sanitetsforening

Jevnaker sanitetsforening

Sanitetskvinnene som ideell aktør

Hjør Gunn gård & Behandlingssenter har rehabilitering og terapi gjennom dyr, og tilbyr også arbeidstrening og mestring. Rytter Tom Raymond Hansen setter stor pris på tilbudet til gården. Leier Elisabeth Weel sørger for at ridetimen går trygt for seg.

Sanitetskvinnene er en betydelig samfunnsaktør. Lokal- og fylkesforeningene eier et stort mangfold av virksomheter; som spesialistsykehus, psykiatriske tjenester til barn, unge og voksne,³ helsehus, veiledningssentre, barnehager, barneverninstitusjoner og rehabiliteringstjenester til barn, unge og voksne. De 16 største virksomhetene har mellom 1100-1200 ansatte til sammen.

Å være en profesjonell aktør i en regulert helse-, omsorg og sosialsektor fordrer tid og kompetanse. Derfor vedtok organisasjonens landsstyre i 2019 en anbefaling⁴ for hvordan eierskapspolitikk og styring kan og bør skje innenfor N.K.S.-familien. Det er utviklet ulike maler som kan lastes ned og tas i bruk av lokalforeningene.

Eiendomsforvaltning

Sanitetsforeningene har en eiendomsportefølje på 250 eiendommer, som har en stor økonomisk verdi.

Eiendomsforvaltning er krevende. I likhet med eierskap og drift av virksomheter er det viktig med kompetanse for å sikre en god forvaltning. Landsstyrets anbefaling om godt eierskap og styring, omfatter også eiendomsforvaltning. Nøtterø sanitetsforening er et godt eksempel på aktiv eiendomsforvaltning, gjennom å opprette et eget aksje-selskap, forvaltes nå et skolebygg, som er en gave fra Færder kommune.

Sanitetskvinnenes sekretariat bistår foreningene med råd innenfor eiendom og styring av ideelle virksomheter i tillegg til å jobbe politisk for rammebetingelsene for ideelle aktører. Landsstyret har vedtatt en veileder om salg av fast eiendom. Videre er det inngått en rammeavtale om juridisk bistand med Advokatfirmaet Lippestad.

Forskning og innovasjon

Sanitetskvinnene har som motto å være modig og nytenkende. Vi ser at det fortsatt er behov for, og et politisk ønske, at ideelle aktører tar samfunnsansvar. Innovasjon som en del av tjenesteutviklingen er en viktig del av strategien for de ideelle virksomhetene. Et av kjennetegnene til virksomhetene er at driften er kvalitetssikret gjennom forskningsbasert praksis, og flere av virksomhetene har egne forskningsmiljøer. Sanitetskvinnene har arbeidet for etablering av en offentlig innovasjonspott, som vil kunne bidra til økt innovasjon og utvikling for virksomheter og organisasjoner som har behov for startkapital. Våre virksomheter oppfordres til å søke forskningsmidler direkte fra våre egne forsknings- og utviklingsfond, og gjennom Sanitetskvinnene til Stiftelsen DAM.

Kløverkonferanse

I november arrangerte ble det holdt en konferanse for eiere, daglige ledere og styremedlemmer i N.K.S. sine virksomheter, og foreninger som eier eiendom. Temaet for «N.K.S. som ideell aktør innen virksomheter og eiendom – veien videre.»

Konferansen hadde to parallelle sesjoner som tok utgangspunkt i utfordringene knyttet til drift av virksomheter og forvaltning i eiendom. Hensikten var å gi gode juridiske og praktiske råd, i tillegg til å være en arena for erfaringsutveksling for deltakerne.

³ <https://sanitetskvinnene.no/ideelle-virksomheter>

⁴ Anbefaling godt eierskap og styring av virksomhet og eiendom i N.K.S. familien. Vedtatt av landsstyremøtet 14.06.2019.

Antall medlemmer og foreninger

Antall medlemmer og lokalforeninger

Ved utgangen av 2019 var det registrert 648 lokalforeninger og 41 040 medlemmer.

Fylke	Antall betalende
Vest-Agder	1 086
Aust-Agder	634
Oppland	2 738
Hedmark	1 936
Møre og Romsdal	2 293
Nordland	2 092
Oslo	1 475
Rogaland	5 251
Finnmark	657
Troms	1 215
Trøndelag-Nord	4 824
Trøndelag-Sør	4 600
Telemark	848
Vestfold	2 709
Sogn og Fjordane	1 499
Hordaland	1 522
Akershus	3 154
Buskerud	1 919
Østfold	1 149
Total	41 601

Takk til våre støttespillere:

- Stiftelsen Dam (tidligere ExtraStiftelsen)
- Sparebankstiftelsen
- Anthonstiftelsen (tidligere Reidar og Gunnar Holsts Legat)
- Gjensidigestiftelsen
- Helsedirektoratet
- Integrerings – og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
- Egmont Fonden
- Justisdepartementet v/ Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging
- Utlendingsdirektoratet (UDI)
- Barne – ungdoms og familiedirektoratet (BUFDIR)
- Tryg Forsikring
- Face 2 Face
- Prospera Stiftelsen
- Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning ved OUS
- Kilden kjønnsforskning.no
- Bank Norwegian
- Ecit Init AS
- Scheiblers stiftelse

En ekstra takk til alle lokalforeninger som støtter opp om N.K.S. sine forsknings – og utviklingsfond.

Økonomiske hovedlinjer

Norske Kvinners Sanitetsforening presenterer sitt årsregnskap etter aktivitet. Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 17.07.1998 og i henhold til regnskapsstandarden NRS(F) God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Fremlagte regnskap og årsberetning gjelder for sekretariatet til Norske Kvinners Sanitetsforening som er organisasjonens administrative apparat og ledes av generalsekretæren. Sekretariatet har ansvar for organisasjonens daglige drift og behandler saker etter retningslinjer og fullmakter vedtatt av landsstyret/sentralstyret. Sekretariatet har kontor i Kirkegata 15, Oslo.

Regnskapet omfatter ikke Norske Kvinners Sanitetsforenings fylkesforeninger og lokalforeninger, eller ideelle virksomheter i Norge, da disse er selvstendige organisasjoner med egne vedtekter. Økonomiske bidrag fra Norske Kvinners Sanitetsforening til fylkes- og lokalforeninger fremkommer av regnskapet. Aktivitetsregnskapet (inntekter og kostnader påløpt i året) viser et overskudd på 4,0 millioner kroner. Det er anvendt 4,8 millioner kroner fra formålskapital med eksterne restriksjoner, samt 0,5 millioner kroner fra formålskapital med interne restriksjoner. Overføring til fri formålskapital er på 9,3 millioner kroner.

Det er i 2019 økt aktivitet på 15,9 millioner kroner fra 2018. Eksterne prosjekter finansiert av Stiftelsen Dam er 7,4 millioner kroner høyere, økt aktivitet i interne prosjekter 6,5 millioner kroner hvorav det meste er finansiert av tilskudd fra offentlige og private tilskudd. I tillegg er det økt aktivitet relatert til ideell virksomhet som er finansiert med oppsparte midler.

Organisasjonen har brukt 97,7 millioner kroner til humanitært arbeid og 5,9 millioner kroner til administrasjon. Formålsmålkostnadene er 93% prosent av de samlede kostnadene i foreningen. Brutto midler anskaffet til humanitære formål var 108,6 millioner kroner. Norske Kvinners Sanitetsforening hadde i 2019 inntekter fra det offentlige og andre stiftelser på 62,3 millioner kroner.

Norske Kvinners Sanitetsforening samlet i 2019 inn 14,7 millioner kroner fra medlemmer, private giver, lokalforeninger og fylkesforeninger. I tillegg til dette kommer 10,1 millioner

kroner i medlemsinntekter. Det forventes vekst i kommende regnskapsår, knyttet til aktiviteter og antall medlemmer. Grunnkapital og total formålskapital var 109,1 millioner kroner pr. 31.12.2019. Det er ingen vesentlige endringer i organisasjonens kontantstrøm.

Hendelser etter balansedato

Verdens helseorganisasjon (WHO) erklærte koronaviruset som en global folkehelsekrise 30.01.2020. Koronautbruddet er derfor en hendelse uten regnskapsmessig konsekvens for 2019-regnskapet da de økonomiske effektene og endring i aktivitet forårsaket av viruset først fant sted etter årsskiftet. Som følge av offentlig pålegg og restriksjoner knyttet til koronautbruddet har Norske Kvinners Sanitetsforening måttet avlyse to større arrangementer og ulike aktiviteter i mars og april. Det har imidlertid vært mye aktivitet knyttet til koronasituasjon i bl.a. omsorgsberedskapsgruppene og bistand til offentlige myndigheter gjennom egen koronatelefonlinje. Det er mottatt nye tilskudd i 2020 øremerket koronatiltak både fra offentlig og privat virksomhet. Kostnader organisasjonen har hatt som følge av avlyste og utsatte arrangementer er søkt kompensert gjennom en offentlig kompensasjonsordning vedtatt i april 2020. Børsuroen hittil i 2020 har påvirket finansporteføljen negativ, men vedtatt strategi for forvaltning endres ikke. Organisasjonen har valgt å ikke permittere ansatte.

Soliditet og risiko

Omdømmerisiko

Organisasjonens største risiko er knyttet til eierskap og drift av ulike helse- og sosialvirksomheter. Det er stort fokus på risikoreduserende tiltak for den enkelte virksomhet, og også på hvordan uventede hendelser kan skade brukere av våre tilbud, ansatte, organisasjonens omdømme og konsekvenser av dette.

Soliditet og finansiell risiko

Fri formålskapital var 29,3 millioner kroner per 31.12.2019. Et godt aktivitetsresultat og avkastning på investeringsporteføljen utover budsjettert styrket soliditeten siste året. Organisasjonens inntekter og kostnader er i all hovedsak i norske kroner. Eksterne inntekter fra samarbeidspartnere forvaltes i tråd med føringer for

tilskuddet. Organisasjonen anses ikke for å ha vesentlig finansiell risiko innenfor fremlagte regnskap og balanse.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedsbaserte variabler. Organisasjonens markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra investeringer i rente- og aksjefond. Norske Kvinners Sanitetsforening har en forvaltningsavtale med Industrifinans som ivaretar forvaltningen av organisasjonens investeringsportefølje. Avkastning fra finansporteføljen gir årlig bidrag til drift av organisasjonen. Kapitalen forvaltes i tråd med Statens pensjonsfond utlands etiske retningslinjer, og etter en finansstrategi vedtatt av landsstyret. Norske Kvinners Sanitetsforening hadde per 31.12.2019 plassert 124,5 millioner kroner i markedsbaserte finansielle omløpsmidler. Alle plasseringene er i verdipapirfond og er sammensatt i tråd med vedtatt strategi og med hensyn til sikkerhet, risikospredning og likviditet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko innebærer risiko for at organisasjonen ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall. Risikoen søkes redusert ved å ha en tilstrekkelig likviditetsreserve samt en balansert investeringsportefølje.

Organisasjon, kompetanse og arbeidsmiljø

Sekretariatet har sekretærfunksjon for landsmøtet, landsstyret, sentralstyret og arbeidsutvalget. Det ivaretar arbeidsoppgaver som medlemsregister, økonomi, regnskap, informasjon/kommunikasjon, medlemsblad, organisasjonsutvikling og opplæring.

Sekretariatet ivaretar fagområdene kvinnehelse, barn og unge, eldre, forskning og utvikling, samt organiserer store prosjekter som for eksempel nasjonale konferanser.

Norske Kvinners Sanitetsforening hadde ved årsskiftet 38 ansatte/vikarer og sysselsatte i gjennomsnitt 30,2 årsverk gjennom året. Sykefraværet i 2019 var på 7,2 prosent mot 2,0 prosent i 2018. Nivået er økt siste året grunnet langtidssykmelding. Organisasjonen har et aktivt forhold til å skape et godt engasjement og arbeidsmiljø gjennom allmøter, interninformasjon, faste møter mellom plasstillitsvalgt, verneombud og ledelse, samt faglige og sosiale arrangementer. Bedriftshelsetjeneste er tilgjengelig ved behov. Det er sentralstyrets oppfatning at arbeidsmiljøet i organisasjonen er godt. Det har ikke vært ulykker eller skader i organisasjonen i 2019.

Likestilling

Det var 35 kvinner og 3 menn i sekretariatet i 2019. I landsstyret og i sentralstyret var det kun kvinner. Norske Kvinners Sanitetsforening skal gi begge kjønn like muligheter for kompetanseheving, lønn, utviklings- og avansementmuligheter. Det er sentralstyrets oppfatning at organisasjonen ivaretar intensjonene i likestillingsloven.

Diskriminering

Norske Kvinners Sanitetsforening har en personal- og rekrutteringspolitikk som er i tråd med diskrimineringslovens formål om å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Organisasjonens virksomhet har i begrenset grad en direkte påvirkning på det ytre miljø.

Redegjørelse for årsregnskapet og fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til regnskapsloven og god regnskapsskikk for ideelle virksomheter. Etter sentralstyrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med balanse en rettvise oversikt over organisasjonens drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter sentralstyret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede og at årsregnskapet er avlagt under den forutsetningen. Det er ikke inntruffet hendelser etter balansedato som påvirker organisasjonens virksomhet.

Sentralstyrets godkjenning av årsrapporten 2019
Oslo 19. mai 2020

Ellen-Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Grete Herlofson

Grete Herlofson
Generalsekretær

Anette Tinglum

Anette Tinglum
1. nestleder

Anja H. Helleland

Anja Helleland
2. nestleder

Ingunn Arntun

Ingunn Arntun
Styremedlem

Marie Darel

Marie Darel
Styremedlem

Anita Rokstad

Anita Rokstad
Styremedlem

Lisbeth Magnussen

Lisbeth Magnussen
Styremedlem

Organisasjonens ledelse

*Foran (fv): Gunhild Figenschau, Marie Darell, Anne-Grete Sagmo, Lisbeth Magnussen og Anita Rokstad.
Rad 2 (fv): Aud Irene Halvorsrud, Nana Finnes, Toril Gulbrandsen, Anja Hartløff Helland, Ellen-Sofie Egeland, Ingunn Arntun, Ingrid Jevne Schmidt, Mai Britt Løken, Ann Kristin Hansen og Anette Tinglum.
Bak (fv): Jorid Martinsen, Olaug Karin Borge, Wenche Kleveland, Heidi Folvik, Monica Homme Nilsen, Jorunn B. Granli, Ann Kristin Thorkelsen, Elinor Bolme, Elisabeth Solsem, Anne Marie Strømsøy, Jane Helén Klepp og Anita Hjelle.*

Landsstyret består av sentralstyret og fylkesledere som ikke er valgt til sentralstyret.

Fylkesledere

- Mai Britt Løken, N.K.S. Østfold
- Aud Irene Halvorsrud, N.K.S. Akershus
- Toril N. Gulbrandsen, N.K.S. Oslo
- Anita Hjelle, N.K.S. Hedmark
- Jorunn B. Granli, N.K.S. Oppland
- Gunhild Figenschau, N.K.S. Buskerud
- Ingrid Jevne Schmidt, N.K.S. Vestfold
- Tyra Marie Hetland, N.K.S. Telemark
- Jane Helén Klepp, N.K.S. Aust-Agder
- Monica Homme Nilsen, N.K.S. Vest-Agder
- Ann Kristin Thorkelsen, N.K.S. Rogaland
- Olaug Karin Borge, N.K.S. Hordaland
- Anne Marie S. Strømsøy, N.K.S. Sogn og Fjordane
- Elinor Bolme, N.K.S. Møre og Romsdal
- Heidi Folvik, N.K.S. Trøndelag-Sør
- Anne-Grete Sagmo, N.K.S. Trøndelag-Nord
- Anne Elisabeth Solsem, N.K.S. Nordland
- Wenche Kleveland, N.K.S. Troms
- Jorid Berntzen Martinsen, N.K.S. Finnmark

Sentralstyret

- Ellen-Sofie Egeland, organisasjonsleder
- Anette Tinglum, 1. nestleder
- Anja Hartløff Helland, 2. nestleder
- Ingunn Arntun, styremedlem
- Marie Darell, styremedlem
- Anita Rokstad, styremedlem
- Lisbeth Magnussen, styremedlem

Varamedlemmer:

- Ann Kristin Hansen
- Nana Finnes

Organisasjonens komiteer og legater

Organisasjonens komiteer

Æresmerket:

- Leder: Ellen-Sofie Egeland
- Siri Bjercke, æresmerkeinnhaver
- Anne Stene, Høybråten sanitetsforening
- Sekretær: Grete Herlofson

Fredrikkeprisen:

- Leder: Ellen-Sofie Egeland
- Elinor Bolme, fylkesleder N.K.S. Møre og Romsdal
- Trine Steien, Harstad sanitetsforening
- Frid-Anne Lønstad, Frognerparken sanitetsforening
- Sekretær: Grete Herlofson

N.K.S.' interne priser

(Årets forening, Årets prosjekt, Årets verver)

Arbeidsutvalget utgjør komiteen:

- Organisasjonsleder, Ellen-Sofie Egeland
- 1. nestleder, Anette Tinglum
- 2. nestleder, Anja Hartløff Helland

Generalsekretæren fungerer som sekretær

Organisasjonens legater

Unni og Jon Dørsjøs Minnefond

Styret:

Ellen-Sofie Egeland, Grete Herlofson og Liv Hukset Wang

Schjelderup Ellerhusens Legat

Styret:

Organisasjonsleder Ellen-Sofie Egeland, 1. nestleder Anette Tinglum, og 2. nestleder Anja Hartløff Helland

Om oss

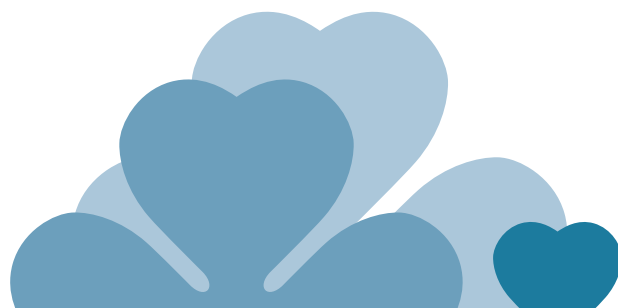
Norske Kvinners Sanitetsforening er Norges største kvinneorganisasjon med 42 000 medlemmer. Siden etableringen i 1896 har organisasjonen jobbet for de som trenger bistand i samfunnet, og rettet den frivillige innsatsen der behovet er størst.

Landet rundt jobber frivillige sanitetskvinner for at alle barn skal få en trygg og inkluderende oppvekst, og eldre en god alderdom. For at minoritetskvinner skal få delta aktivt i samfunnet, og for å stoppe volden mot kvinner.

Det er fortsatt ikke likestilling innen helse, og Sanitetskvinnene kjemper for at kvinner skal få likeverdig tilgang til helsetjenester. Sanitetskvinnene sørger for forskning som redder liv og medvirker til utvikling av ny og bedre behandling. Årlig bidrar organisasjonen med betydelige beløp til lokale formål, og forvalter 20-25 millioner kroner årlig til forsknings- og utviklingsprosjekter innen kvinners helse og livsvilkår.

Norske Kvinners Sanitetsforening er livssynsnøytrale og partipolitisk uavhengig, landsdekkende og demokratisk oppbygd med sterk forankring i lokalmiljøet gjennom 620 lokale sanitetsforeninger. De lokale foreningene arbeider med lokalt tilpassede tiltak og aktivitetene vil derfor variere fra en forening til en annen.

Prinsesse Astrid fru Ferner er Norske Kvinners Sanitetsforenings høye beskytter.

I de små ting frihet
I de store ting enighet
I alle ting kjærighet

Norske Kvinners Sanitetsforening
Kirkegata 15, 0153 Oslo

www.sanitetskvinnene.no

Norske Kvinners
Sanitetsforening